

Vård oberoende av patientens vilja

Vård oberoende av vilja innebär att du vårdas på ett psykiatriskt sjukhus trots att du inte själv vill det. Syftet med vården är att hjälpa dig och att du fortare ska bli frisk. Du blir omsorgsfullt omhändertagen, och du får lika god vård som patienter som vårdas frivilligt.

När behövs vård oberoende av patientens vilja?

Vård oberoende av egen vilja grundar sig på mentalvårdslagen. Läkaren är skyldig att se till att du tas in för vård, om du lider av en allvarlig psykisk störning som kan behandlas, men om du själv på grund av din sjukdom inte inser dig behöva vård eller inte är förmögen att söka vård.

Vård oberoende av din vilja är möjlig endast då:

Beslut om vård oberoende av din vilja kan endast fattas om alla tre förutsättningar blir uppfyllda. En person under 18 år kan bli intagen för vård oberoende av sin vilja på grund av allvarlig psykisk störning, även om han eller hon inte är psykotisk.

1. Du lider av en allvarlig psykisk störning, och din verklighetsuppfattning är märkbart störd (psykos) och
2. Din sjukdom utan sjukhusvård skulle förvärras eller äventyra din egen eller andra människors hälsa eller säkerhet och
3. inga andra mentalvårdstjänster kan tillämpas eller räcker till.

Förutsättningarna för vård oberoende av vilja bedöms aldrig av endast en person. I beslutet om vården deltar:

- Remitterande läkaren som inte arbetar på sjukhuset och ofta är en hälsocentralläkare (observationsremiss M1)
- Läkaren som beslutar om intagning på sjukhus för observation
- Läkaren som skriver utlåtandet om observationsperioden och föreslår vård oberoende av din vilja (observationsutlåtande M2)
- Överläkaren som fattar det egentliga beslutet om vården beslut om intagning för vård (M3-beslut)

Beslutet om förordnande till vård (M3-beslut) grundar sig på en omsorgsfull undersökning under observationsperioden. Din egen åsikt blir även utredd före beslutet.

Observationsperioden på sjukhuset kan pågå i högst fyra dagar efter intagningen har börjat. I slutet av observationsperioden uppgörs ett observationsutlåtande, där det klagörs om

förutsättningarna för vård oberoende av din vilja blir uppfyllda. Av överläkarens skriftliga beslut framgår på vilka grunder du har blivit intagen för vård oberoende av din vilja. Du får beslutet för kännedom.

Även en patient som vårdas frivilligt på ett psykiatriskt sjukhus kan tas in för observation och vid behov förordnas till vård, om patientens tillstånd försämras så att han eller hon inte själv inser att vården är nödvändig och vill avbryta den.

Ditt hälsotillstånd observeras under vården, och när förutsättningarna för vård oberoende av din vilja inte längre föreligger, blir den avslutad. Vård oberoende av vilja kan pågå i högst tre månader. Om vårddagen behöver vara längre, men samförstånd med dig inte kan nås, bedöms förutsättningarna för vård oberoende av din vilja på sjukhuset på nytt. I ett sådant fall ska sjukhuset ordna dig möjlighet att av en utomstående och i förhållande till det behandlande sjukhuset oberoende läkare få en bedömning och ett utlåtande om huruvida förutsättningar för förordnande till vård oberoende av vilja fortfarande föreligger.

Du har också rätt att vägra delta i den utomstående bedömningen. Den utomstående läkarens bedömning är inte bindande för den läkare som ger observationsutlåtandet och inte heller för den läkare som fattar beslutet, men de synpunkter som framförs i bedömningen ska beaktas när beslutet fattas. Du kan också begära denna utomstående bedömning av en läkare som du själv valt under den tid vården pågår, även innan maximitiden på tre månader har gått ut. Du svarar dock själv för kostnaderna för den bedömning som du själv ordnar.

Patientens rättigheter gäller även dig

Alla patientens rättigheter gäller också under vård oberoende av vilja:

- rätt till god vård och respektfullt bemötande
- rätt att delta i behandlingen av frågor som gäller din vård
- rätt att få uppgifter om vården
- rätt att läsa dina egna journalhandlingar
- rätt till att dina patientuppgifter inte överlämnas till utomstående utan ditt tillstånd.

Vid intagningen eller under vistelsen på sjukhuset blir du tillfrågad om vem sjukhuset får lämna uppgifter om dig. Om du vill kan du utse en närstående person att delta i frågor om din vård i situationer då du inte själv kan.

Sjukhuset har instruktioner för att garantera en lugn och trygg vårdmiljö. En patient får inte störa det lugn som de övriga patienterna behöver för att tillfriskna. Läs instruktionerna för din avdelning.

Vaasan sairaanhoitopiiri • www.vaasankeskussairaala.fi • Vaihde 06 213 1111

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.